

SLOVENIJA

Dopisi in časniki naj se pošiljajo na poštni predal 259, Ljubljana
 Naročnina četrletno 15 Din,
 za pol leta 30 Din,
 za vse leto 60 Din,
 Posamezne številke 1.50 Din.
 Za inozemstvo celoletna naročnina 90 Din.

Kranj, dne 28. decembra 1935.

U p r a v a: Kranj, Strossmajerjev trg šte. 1.
 Poštočkovni račun
 Ljubljana šte. 16.176
 Rokopisov ne vračamo.
 Oglasi po tarifi.
 Tiska tiskarna Tiskovnega društva v Kranju
 Predstavnik tiskarne France Uhernik, Kranj.

Pot k samozvesti

Teško je življenje slovenskemu človeku. Nemoh, razcepljenost, malodušnost srečavamo, kamor pogledamo. Tak je vsaj videz. Zavidamo druge narode za njih samozvestni nastop, zavidamo Hrvat, sebe pa bi najraje prepričali, da nismo sposobni za nobeno veliko stvar. Do takih zaključkov prihaja, kdor je slep za sto in sto malih dejstev in pojavov, ki oznanjajo preokret in ne čuti delovanja podtalnih sil in vretja v narodnem organizmu. Danes se razbiti in majhni, smo jutri lahko močni in aktivni, da se bomo čudili samemu sebi. Taka stvar prihaja čez noč, če je podrobno delo opravljeno. Ne podcenjujmo tega. Ne pričakujmo vsega od vodnikov. Za pripravljenost gre. Od vsakega od nas je nekaj odvisno. Nobeden naj ne stoji ob strani. Najmanj nam koristijo tisti, ki se ukvarjajo s političnimi spekulacijami in pričakujejo rešitve od drugod. Želi bomo le v razmerju s tem, kako smo sejali in obdelali polje.

Največja ovira za korenit prevrat so vedno še nasprotniki slovenske misli med nami samimi. Morda manj tisti, ki delajo iz preračunanoosti in iz koristolovstva, ko tisti, ki jim v dobri veri sledijo in še niso spregledali svojih vodnikov. Ne obsojamo vsega povprek. Spoznajmo vire, iz katerih se hrani miselnost, ki slovenski stvari toliko škoduje. Še imajo njeni zastopniki sto in sto potov, kanalov in sredstev, da jo širijo med ljudstvom in mladino. Še so med njimi ljudje, ki žive v veri, da so nositelji svetlih vzorov naših zglednih narodnih delavcev in borcev v avstrijski in prevratni dobi. Nič se ne zavedajo, kdaj so se izneverili slovenski stvari. Prehod se je izvršil počasi.

Pomislimo nase. Z malimi izjemami smo vsi pred prevratom in ob prevratu živeli v nekem romantičnem narodnem navdušenju in se nismo zavedali globokih neskladnosti na dnu naših političnih načrtov in stremeljenj. Slovenska zavest in ideja jugoslovanske skupnosti sta se znašli v čudni nejasni, površni združitvi. Slovenci še nikdar nismo živeli polnega narodnega življenja, povsod smo ostali na pol poti. Naše narodno čustvovanje je šlo bolj v širino ko v globino in je bilo čudno pomešano z nekim navim slovanofilstvom kot dediščino iz z dobe preporoda in romantike. Kot politično nedozorel narod, ki nikdar ni samostojno odločal o svoji usodi, se nismo polno zavedali vseh posledkov velikih političnih odločitev ob prevratu. Naše jugoslovanstvo je bilo nejasno čustveno vse premalo realno in stvarno razčiščeno. Ker kot narod še nismo bili dozoreli, tudi nismo bili sposobni, da bi spoznali svoj položaj in svojo nalogo v državi.

Če smo odkriti, moramo priznati, da je bilo na dnu našega navdušenja precej nečiste primese strahu pred našo malostevilnostjo in politično neobglenostjo, precej malodušja in nezaupanja vase ter potrebe po naslonitvi na močnejšega. Nismo ravnali v polni zavesti tega, kar nam je dati in kar nam je terjati. To je bil naš veliki greh od vsega začetka, greh, ki so ga jugoslovanski integralci

navajali kot najmočnejši razlog za uresničenje svojega političnega vzora.

Kar je bilo v prevratni in predprevratni dobi zares pristno, močno in je dajalo nastopu naše mladine revolucionaren značaj, to je bil odpor proti pritisku in nacionalnemu nasilju, volja do narodne svobode in enakopravnosti, do samostojnega narodnega življenja. Ta volja je vodila slovenske prostovoljce v jugoslovanskih vrstah, iz te volje je treba razumeti nastop naših Preporodovcev. Vse žrtve te mladine so padle za resnično narodno svobodo, svobodo ne le na zunaj, tudi na znotraj, so padle za pravo narodno misel, za enakopravnost in samoodločbo malih narodov, za politično skupnost vseh južnoslovanskih rodov na osnovi popolne ena-

kopravnosti. Zato nimajo pravice sklicevati se na te žrtve tisti, ki danes narodno misel v svoji čistosti taje in izdajajo ter se navdušujejo za neki politični nacionalizem, ki je protinaroden in nasproten vsem idejam, za katere so se bojevali naši najboljši možje v preteklosti.

Samostojni slovenski ljudje, ki so si sožitje narodov v naši državi od vsega začetka drugače predstavljali, so kmalu spoznali pravi položaj slovenstva in svojo nalogo. Spoznali so jo vsi, ki so imeli moralno moč in pogum, pogledati bridki resnici v oči. Ni pa jim sledila večina našega izobraženstva. Prehajala je polagoma v neki „državni“ nacionalizem, slovenstvu pa se bolj in bolj odtujevala. Za razumevanje tega pojava moramo upoštevati, da je slovenskemu razumniku te generacije na sploh primanjkovalo prave moške samozvesti in da večina ljudi pač živi od spominov in duševnih naporov mladosti. Hoče imeti svoj lagoden vzor, za katerega se lahko po ceni navdušuje in nima rada, da jo kdo vznemirja in sili k razmišljanju. To vzirjanje na nekem če tudi napačnem stališču se imenuje pri nas značajnost. Tako je bilo mogoče, da je dosti poštenih ljudi zašlo v protislovenski tabor in po zakonu vztrajnosti tam ostalo. Komaj da so opazili, kdaj so postali golo orodje drugih, tujih sil.

Dosti je k temu razvoju primoglo staro nasprotstvo med dvema našima političnima tabo-rama, ki je vtisnilo vsemu našemu javnemu življenju svoj pečat. „Kjer je moj politični nasprotnik, tam ne morem biti jaz.“ Ker je Slov. ljudska stranka zaradi tesnejših svojih stikov z ljudstvom nastopala kot predstavnica Slovencev in slovenskih izročil, ni bilo težko liberalnega Slovenca prepričati, da je njegovo mesto v narodnem oziru na nasprotni strani. Liberalni vodje so znali to nasprotje dobro izkoristiti v svoje namene. Zanje bi bila pomenila

Božična razstava slov. obl. umetnikov v Ljubljani

Kakor je izročilo med oblikujočimi umetniki, je priredilo tudi letos nekaj slovenskih slikarjev v ljubljanskem umetniškem paviljonu božično razstavo. Res ne more izobraziti slov. razumnika, ki ni v skrbeh za vsakdanji kruh, dati lepšega božičnega ali pa noveletnega darila, kakor pravo slovensko umetnino. Kakor pa vse kaže, ne bo takih slovenskih daril letos mnogo. Kajti v prvih dneh, odkar je božična razstava odprta, ni bila prodana še nobena slika, čeprav bi razstavljalci pri cenah, ki so na slikah napisane, najbrž tudi kaj pustili. Naj bi pa tisti ljubljanci, ki ne morejo kupovati in podarjati slik za Božič in za Novo leto, vsaj obiskali slov. božično razstavo ter si gledali razstavljenega dela.

Razstave se niso udeležili vsi slov. slikarji, ampak samo ozek krog. So pa to umetniki, katerih dela spadajo na stene slovenskih domov kakor nalašč.

Zbirka 25 pastelov, ki jih je razstavil Božidar Jakac, daje celi razstavi značaj. Jakac je v pastelni tehniki dovršen mojster, ki zna tudi risati in ki bo v zgodovini slovenskega slikarstva obdržal prvenstvo v pastelu. Ima razstavljenega obziral pokrajine, ki bi bile v okras boljših salonov, kakor jih imamo pri nas. Jakac je razstavil krajine iz Dolenjske, ljubljanske okolice, poglede iz Ljubljane in pa motive iz Kvarnera. Jakac ne podaja toliko značaja pokrajine kakor pa lepoto občutje. V tem so na višku njegovi pasteli: „Ajda“, „Gotna vas“, „Dragomelj“, „Hiša na Dobravi“, „Ranjena

OB NOVEM LETU

Spet se je uvrstilo v zgodovino leto bojev in stisk. In če se ozremo na prihajajoče, je prav tako zastrto z meglo bojev in nadlog.

Ali ta naš boj za pravico, ki ne klenemo pred njim, to je znamenje optimizma, optimizem pa, to je znamenje zdravega telesa. In zdravo telo našega naroda bo preneslo vse te bolne nadležnosti, v čisteči vročici bo prej ko slej izločalo iz sebe strup malodušnosti, neznačajnosti in strahopetnosti, ki so ga z njim okužili lastni izkoreninjeni ljudje.

Zato bo pa tudi bodoče leto korak naprej k naši nraštveni ozdravitvi.

V tem prepričanju pozdravljamo svoje sodelavce, svoje naročnike in jih prosimo, da se strnejo še tesneje.

In v tej trdni veri jim želimo vsem srečno novo leto, polno upanja in pričakovanja.

Uredništvo in uprava
 »SLOVENIJE«

zmaga slovenske misli politično smrt. Na Hrvaskem te vrste politika ni bila mogoča. Politični razvoj je šel tam v drugo smer.

Še marsikaj bi se dalo navesti za pojasnjenje čudnega pojava neslovenske miselnosti med nami. Tako je treba priznati, da so se zbirali na strani nezadovoljnih tudi reakcionarni elementi, ki jim je bil čut manjvrednosti nasproti Nemcu še v krvi in se jim je tožilo po starih časih. Njih nerganje je marsikoga odbijalo. Slovenska misel kaže z vso svojo težino v bodočnost! Stara miselnost ji je samo v breme.

Stara generacija odмира. Mlademu rodu spomini ne zastirajo več pogleda v bodočnost. Nacionalizem, ki očitno zagovarja žrtvovanje slovenstva nekim „višjim“ političnim in državnim

zemlja“ itd. Kdor pa hoče gledati morje naj pogleda morsko pokrajino „Sušak“, kjer je svetloba in perspektiva (čoln z jadri!) dokaz, kaj zmora Jakac.

Drugi najbolj vidni razstavljalet je Miha Maleš, ki je razstavil celo vrsto monotipij: znane zglede iz Ljubljane kakor frančiškansko cerkev, Marijin trg, Stritarjevo ulico itd. Maleševa tehnika v barvah spominja na znano alpsko kmečko slikarstvo na steklo. Vendar pa so njegove sedaj razstavljene monotipije močno umirne, imajo pa občutje v sebi.

Pavlovčeva edina oljnata slika „Fazan“ je koloristična pikanterija, brez tistih pretiravanj, ki pri nekaterih mlajših odbijajo. Lahko bi jo obesili med boljša stara holandska tihožitja, čeprav ima svetlobno moč.

Rajko Slapernik ima precej oljnatih slik. Najbolj močne so krajine, te spominjajo na moderne Francoze. Predvsem odličen je njegov „Pont d'Issy“ pa tudi „Ribe“. Sedej ima razstavljen risbe, tempera in oljnate slike. Je to nova stvarnost, vtisk pa delata večji oljnati sliki „Družina“ in „Kompozicija“. Mlada slikarica Mira Pregljeva ima brez dvoma talent in notranjo vsebino v svojih nabožnih motivih, upamo pa da bo kmalu storila korak iz primitivizma, v katerem tiči, ter stopila na višjo stopnico pojmovanja slikarstva, ki je umetnost v obliki in ne samo občutje.

A. G. Kos ima razstavljenih nekaj oljnatih stvari v svojem značilnem ekspresionističnem načinu, tihožitja in eno dobro krajino. Ivan Vavpotič ima par slik, najboljše in hvalevredne je pa „Glava deklice“, pa tudi tihožitje „Zajec“. Bruno Vavpotič je razstavil več akvarelov.

